

LA REVISTA

QUADENRS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL
ANY III. NUM. XXXIV - MARÇ I-MCMXVII
Número solt, 20 cts.

SUMARI

Un poeta ha dit la paraula, per RAFAEL MARQUINA.—La cura dels malalts en la cultura dels pobles, per D. MARTÍ JULIÀ.—Direccions literaries, per JOSEP M. LÓPEZ-PICÓ.—Poesia Catalana: Paternitat, per GUERAU DE LIOST. De la posta, La feixa rompuda, Pluges de Maig, per FELIP GRAUGÉS.—Lletres: La Novel·la, per ALEXANDRE PLANA. El centenari Shakespeare-Cervantes, per LL. NICOLAU D'OLWER. Remembrances, de Paul M. Turull, per MARC FERRER.—Arts plàstiques: El que crec de Josep Obiols, per ESTEVE MONEGAL. Les tècniques de la obra d'En Josep Obiols, per FRANCESC VAYREDA. Josep Obiols, per MARTÍ CASANOVAS.—Crònica: Enric Galwey, per M. C.—Dietari espiritual.

**ADMINISTRACIÓ: CORTS CATALANES, 613, BAIXOS
BARCELONA**

Imperialisme i Unitat d'esperit, per JOAN ESTELRICH.—Maurice Barrés, per JOSEP M. LÓPEZ PICÓ.—El Misteri de la Caritat de Joana d'Arc, de Charles Péguy, per JOAN LLONGUERAS, trad.—Poesia catalana: Petit Poema de Cap d'any, per JOSEP LLEONART.—Lletres: Amfora, de Ventura Gassol, per JOAQUIM FOLGUERA.—Almanac de la Poesia, per MARC FERRER.—Música.—Arts Plàstiques: Notes Marginals, per MARTÍ CASANOVAS.—Dietari espiritual.

OFRENA

Revista gràfica mensual catalana

Suscripció anual: 5 ptes. Número solt: 40 cts.

Redacció i Administració: Corts Catalanes, 550, 2.^{on} 1.^a

VELL I NOU

Revista quinzenal d'Art

Suscripció trimestral: 1'50 pts.-Núm. solt: 30 cs.

Redacció i Administració: Corts Catalanes, 613

PUBLICACIONS DE «LA REVISTA»

Administració: Corts Catalanes, 613 b.

LLIBRES APAREGUTS :

RAMÓN RUCABADO

Els editors i la llibertat de l'art

JOSEP ARAGAY

La pintura catalana contemporània. La seva herència i el seu llegat

CLEMENTINA ARDERIU

Cançons i el·legies

JOSEP M. LÓPEZ-PICÓ

L'infantament meravellós de Schahrazada

MIQUEL POAL AREGALL

Mots plaents i desplaents

ANTONI ROVIRA I VIRGILI

El Nacionalisme

JOAQUIM FOLCH I TORRES

Meditacions sobre l'arquitectura

EN PREMSA :

JOSEP CARNER

Les planetes del verdum o el verdum ensenyat

AVIAT :

L'obra d'Isidre Nonell

Hi han en preparació obres de J. Farran i Mayoral, Eugeni d'Ors, Joaquim Folguera, Alexandre Plana, Carles Riba, Esteve Monegal, Martí Casanovas, Josep M. de Sagarra, etc.

ESCOLA D'ART

DIRECCIÓ: IGNASI MALLOL

PINTORS : ESCULTORS
ARQUITECTES : ENGINYERS

C. CUCURULLA : IV : II

PUBLICACIONS DE «LA REVISTA»

Col·lecció de lírics mundials

Dintre pocs dies apareixerà el primer volum de la col·lecció

Venus i Adonis

de W. SHAKESPEARE

*Trad. de M. Morera i Galicia
Prefaci de Josep Carner*

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY III. — N.º XXXIV — MARÇ 1, 1917

UN POETA HA DIT LA PARAULA

En el reconet més humil, la llantia encesa. En la tenebra antiga, la claretat novella. En la grisor uniforme, el Senyal. En mig dels mots, el Verb. Heus-la aquí l'emoció d'avui, diumenge de Gener encara pasmat de la horror desfeta damunt del món. On menys sospitávem el Poeta ens ha dit la paraula. No cercàvem més que ritme i liturgia i hem trobats ritme i definició. La clara quietut del dematí té un sentit ple de meravelles. La guspira d'eternitat que viu en cada moment que passa i sa lliçò essencial l'hem apresada i no'ns abandonarà mai més. Perquè hem trobat en el reconet més humil la llantia encesa!

* * *

Aquesta és la «Fulla Dominical de Sant Vicens de Sarrià» corresponent a la Dominica tercera després de l'Epifania. Com que a la primera plana de la minça *Fulla*, santa Agnès, en un camp de llirs, fa extàtica sa martiritzada virginitat, ingenuament i primitiva, sembla que tota ella tremola en l'esgarrifança del misteri. Oh! Dolça i bona troballa la d'aquesta fulla, en la daurada pau dominical! Jo no sé quin renovament profunde i substancial ha fet ufanoses aquestes branques humils. ¿Quines subterrànies i no sospitades dèus inextingibles han alimentada aquesta ufanor que ara es manifesta

en la plenitud dels fruits? ¿Quina bona cura selecta i conscient aplega amb intel·ligència aquesta garba que abans era minça i ara és tota d'or? Sia com sia, aquestes Fulls són ara una arrel de la cultura, mercès a una dilecta selecció literaria. Al menys aquesta, troballa benhaurada d'un diumenge a Sarrià.

Així, sota unes lluminoses paraules d'En Torras i Bages, pedres precioses de l'anell episcopal de Catalunya, en la darrera meitat d'una plana s'hi lleigex una poesia d'En Josep Carner, *Aurea Pax*. ¡Que bé hi va, damunt d'aquesta humilitat tipogràfica de la *Fulla*, la serenor ultra cristiana del poeta! Diríeu que escau tan bé a la paraula seva aquest lloc, que cap altre millor s'en trobaria. Sobtadament, la llum no fereix els ulls, perquè els dóna més allà claretat.

Amb aquella finor d'esperit que és la flor de la seva indiscutible superioritat, amb aquella meravella de visió, en certa mena franciscana, per què en les coses humils fonamenta la grandesa, canta la Pau En Carner. Fòra del món, per a millor cantar-lo, però tan unit a ell que'l té ficat al cor, el nostre poeta d'avui—i aquest avui és d'una sobirana elasticitat que son Verb domina—diu en el temps el secret de les coses, troba en les coses el secret del temps.

I el secret d'avui, d'una lluminosa claretat

de sant diumenge, és tan evident i etern, que quan el diu tremola la paraula. Llegint-lo, recitant-lo, resant-lo—oh clar espill de la fulla dominical!—s'obren davant del pensament les eternitats inacabables. Dintre la nostra ànima s'és feta la llum per sempre més.

Llargament, apassionadament, amb tota llei de dissonàncies, amb tota mena de violències, en aquesta hora crudel de l'horror, en aquests dies negres de la tenebra en tots els indrets del món, se discuteix la pau. En un reconet del món, en la fulla de la parroquia de Sarrià corresponent a la Domínica III després de la Epifania de l'any 17 després del Noucents, el nostre poeta que té el món ficat al cor també parla de la Pau. El poeta està tan allunyat, tan allunyat que sempre ja ha donat la volta i torna a estar aquí. Parla el poeta amb Déu i és bé que així sia perquè al Senyor sols poden parlar els poetes. (Tot misticisme és poesia). I diu: després de doldre's de les desolacions:

Vós que en el món per breçol, per escón
un llogaret vau triar d'un imperil
fèu que quan vingui, Senyor, refrigeri
damunt la gloria sagnant i l'afront,
quan els germans facin festa en el món,
passi, Senyor, que honorant el misteri
de quan baixàreu a abisme pregón,
on aplegàreu només vituperi,
amb honrament puguin seure a la taula
pobles avui sense dret ni paraula.

Fins aquí, meravellosament cantades, les raons humanes.

Però, el poeta parla a Déu: no pot haver

mancança de la divina raó eternal. Damunt del món en lluita, demanant a son Senyor—Senyor dels Exèrcits!—la Pau, el poeta troba l'essencial paraula:

Té el llop sa cova, son niu el moixó.
Ells, recordant la vostra hora feresta,
no tenen lloc on reposi llur testa.
La Pau, sense ells, no seria el Perdó!

Heus-aquí la raó suprema i eterna. Cabal definició, vera essència inimitable, raó catòlica i infinita. «La Pau, sense ells, no seria el Perdó». ¡Poeta, poeta! heus-aquí al Poeta, definidor. Més enllà de les tenebres, quins horitzons de llum. Tots els homes debatint l'afer no havien trobat la paraula i el Poeta tot sol parlant a Déu, la diu tan clarament! Per aquesta serenitat plena de passió i lluny de les passions, per aquesta divina gracia de definició, troballa ditxosa en una fulla humil, hem reconegut una vegada més en Josep Carner, el nostre poeta d'avui. Per aquesta serena eficacia plena d'eternitat amb què fa distribució d'una dorada pau, l'hem reconegut. Talment, en la quietut d'un passatge bíblic, en la tardor d'una tarda, dos homes de bona voluntat reconegueren al Crist per la manera de partir el pa.

* * *

En el reconet més humil, la llantia encesa. Allunyada del món, en la fosca d'un santuari, resada fervorosament, la pregaria del poeta ens ha donat, en mig de les tenebres, la suprema claretat.

Poeta: meravellosament cantares.

RAFEL MARQUINA

LA CURA DELS MALALTS EN LA CULTURA DELS POBLES

Quan un poble es troba en la situació de Catalunya i ha de crear o organitzar tota una successió de funcions socials i que per haver tingut la seva existencia coaccionada no la posseeix amb la perfecció i modalitat d'acció que correspòn, ha de procurar que al reorganitzar la seva vida col·lectiva, sia la propia conciencia nacional la que

imprimeixi modalitat especial a totes les funcions que creï. Cert que ha d'anar a cercar consell i ensenyança als avenços de tots ordres que hagi realitzat la conciencia universal, mes ha de fugir del perill de organitzar funcions a les que per organitzar-les no hi cooperi íntegrament la modalitat ètnica del poble. Crear nous funcionalis-

mes socials, organitzar del tot una nova vida col·lectiva atenent-se purament als avenços de la ciència, condueix sempre a la determinació d'organismes col·lectius desequilibrats, tarats en el sentit psico-orgànic, i de cap eficàcia a la vida internacional.

La consciència és com la vida, que tot essent una sempre, obeint a lleis precises i completes, i fins invariables en la seva essència, és tan flexible en l'actuació, que dóna sempre resultats revestits de formes perfectament diferents. Les veritats científiques són immutables a tots els pobles de la terra, i no obstant a cada un d'ells, posseeixen exterioritzacions diversificades; és que a cada un d'ells la modalitat biològica, el fet ètnic, diversifica la forma de l'actuació de la llei científica, i així d'aquesta conjunció de la llei científica immutable amb la diversificació biològica, ix l'organisme actuant, individual o col·lectiu, expressió sintètica de vanades lleis de la Naturalesa.

Ja que l'alienació mental, com totes les pertorbacions dels organismes, determina efectes generals a la societat; s'ha de dir més encara, s'ha de afirmar que així com totes les pertorbacions que hi poden haver als organismes són en una part importantíssima determinades per la totalitat de l'individualitat psico-orgànica a la que resideixen, i per tant de la modalitat d'aquesta individualitat, la societat és aiximateix determinant de les pertorbacions psiquiàtriques dels malalts de malaltia mental. No ho són pas aquests trastorns de casualitat purament individual, en el sentit biològic, sinó principalíssimament deguts als trastorns psiquiàtrics que pateixen els individus per les deficiències de tots ordres que hi ha a la societat, deficiències d'ordre econòmic, que en un alt sentit bio-biològic generalíssim, pot ben dir-se que són d'una mateixa categoria, car essent la societat ella mateixa i les seves funcions tot vida, i res més que vida, totes les activitats, totes les actuacions que realitza la societat, esdevenen d'un fenomen d'actuació de categoria únicament biològica.

La societat així, la nació per tant, té el deure d'acudir a la assistència dels que pateixen els defectes de les imperfeccions socials i té el deure d'acudir-hi amb la major intensitat i perfecció d'assistència, per a realitzar una acció de reparació, que és així mateix biològica, perquè la reparació no és altra que una actuació que tendeix a la normalització de les imperfeccions i de les anormalitats. Cal que se'n senti, la nació, de responsable de les deficiències i de les anormalitats socials que pateixin els individus; cal que a la consciència de la nació hi sigui vivent el concepte pel que's considera la societat com un organisme, si bé discret per la seva organització, concret per la seva actuació i com en un organisme en el que hi ha solidaritat fisiològica entre tots els seus components, que, per tant, actua en la determinació de la seva consciència nacional orientat vers la normalitat; ha de actuar-hi sense treva i amb plenitud de coneixement, normalitzant tot lo normalitzable dels individus i de les funcions col·lectives que la componen, reparant insuficiències i patiments, i sotmetent a la cura i protecció de la personalitat nacional, tot el que en aquesta hi pugui haver que mostri imperfecció, car s'ha d'afirmar que la anormalitat atesa en l'alt sentit bio-social, és anormalitat vençuda i que ben poc exerceix influència degradadora a l'alta síntesi psico-orgànica de la nació.

Les nacions a la plenitud de llur vida, dediquen preferentíssima atenció i expressa acció a l'assistència de les seves individualitats en estat morbós, i no sols ho fan atenent a principis de la categoria dels que fins ara s'han exposat sinó que a més, per saber que tot avenç i tot progrés esdevenen sempre de l'estat de les ciències biològiques de bondat, que són per ço una mateixa cosa, de l'assistència dels seus malalts en treuen els fonaments de tot l'avençament científic. Els pobles més civilitzats són els que atenen millor els elements morbosos de la societat, i és perquè atenent la malaltia, cuidant-la, assistint-la, és com se va conei-

xent la vida, i d'aquest coneixement de la vida n'ixen normalment totes les altres investigacions científiques. Un poble és sempre un poble que previament ha arribat a un alt coneixement de l'existència humana, i per això els pobles reben el premi, diguem ho així, de la llur bondat, assistint als que sofreixen, aixamplant, engrandint, perfeccionant la llur consciència amb les coneixences noves que l'acció clínica de la Medicina naturalment descobreix.

Ço que és cert en termes generals, és encara d'una més gran importància si ens referim a l'assistència dels alienats. Els alienats no són pas malalts diferents dels altres, si considerem la malaltia en el concepte essencial biològic. L'alienació mental és una malaltia d'una mateixa categoria de totes les altres. No hi ha malaltia a la que no s'hi trobi perturbada la consciència, perquè en totes les malalties que sempre són generals, s'hi manifesten amb positivitat i evidència, perturbacions psicològiques. Aiximateix no hi ha malaltia mental, no hi ha estat mental anormal, en el que no hi hagi perturbació general orgànica de la mateixa qualitat i categoria que les que són propies de les malalties, diguem-ne usuals i generals. La única diferenciació entre un malalt i altre és en la ponderació dels trastorns de les especialitats fisiològiques: sempre la malaltia és general, més quan predominen els trastorns, —havent-n'hi sempre, per ço, de generals— que alteren els fisiologismes dels centres nerviosos, la malaltia és de les que s'anomenen mentals; quan els trastorns alteren en una mínima part aquesta psicologia cerebre-nerviosa, la malaltia correspon a les anomenades malalties generals. El que hi ha, és que l'especialitat morbosa que correspon al predomini de perturbacions en el sistema nerviós, per pertànyer a un ordre de fisiologisme que fins ara tot just comença a ésser conegut, se'ls ha suposat a través de l'història de l'humanitat, perturbacions misterioses de la vida humana, i, quan més, abans dels nostres temps, com a modalitats especialíssimes de la morbositat. És ara tot

just que'ls conceptes s'aclareixen i que la ciència afirma que no hi ha malaltia extraordinària, que totes les malalties són aiximateix generals i que la modalitat de cada una d'elles és determinada per l'especialitat fisiològica que és més intensament emmalaltida.

Ja's veu, doncs, com l'assistència dels alienats de tot ordre, condueix no sols a la cooperació per a augmentar el coneixement general de la vida, sinó que a més, per la categoria fisiològica que en la alienació mental es troba perturbada, afavoreix el major coneixement de les enlairades funcions psicològiques, sometent-les a un règim de estudi positiu i apartant-les de les lucubracions que parteixen només del caprici dels pensadors.

La psicologia individual i la social, o sia un major coneixement de les realitats de la vida-humana, se desenrotllen i determinen tot assistint als alienats; assistint-los, està clar, amb cura i perfecció, car aquesta assistència perfecta és a l'ensem estudi acurat i profitós del que se'n treuen admirables resultats.

Per això les nacions realitzen l'assistència dels seus malalts amb una perfecció i un amor que corresponen perfectament al grau de civilització que posseixen; i com més la obtenen aquesta alta funció social més guanyen en civilització, perquè els malalts que a les nacions atrassades són considerats com un perjudici, són en realitat les deus de tot avençament humà. A la naturalesa que tot és vida, no hi ha manca de ponderació respecte a la utilitat que'ls seus elements puguin determinar, no hi han accions contradictòries; i hi ha un unicisme essencial tan admirable, i una simplicitat tan profunda, que el tot és en la part i la part és en el tot, i pensant encara que la part no hi és i que el concepte de la part no és altre que una limitació de la consciència humana, que ella mateixa és una limitació de la consciència universal. Per això la lògica biològica de la Naturalesa es troba a totes les seves manifestacions i per això la malaltia, mal-

grat que per una consciència limitada és quelcom destructora, no és altra que una modalitat de manifestació de la Naturalesa, per la qual la consciència humana, pot més fàcilment avançar en el seu desenrotlló i engrandiment, i per això cuidant bé la malaltia, reparant les seves perjudicials accions, és com s'esmena i s'avença i així es ve a ésser fals; per això les nacions més perfectes, són les de major bondat, mostrant-se així tot naturalment que no hi ha graduacions en les accions naturals i que tota acció que en qualque sentit és benefactora, ho és en absolut atenent-se a totes les modalitats de coneixement humà, i per això la evolució de perfeccionament en la Naturalesa es realitza sense destorbs ni entrebancs essent per la limitació de la nostra consciència, de la consciència individual, que qualques de les fenomenologies biològiques són considerades com perjudicials i per tant oposades a la categoria de les que pel mateix motiu considerem benefactores. En ab-

solut però, hi ha una única modalitat i a mesura que la consciència es perfecciona i avença, les accions contradictories son menys, i totes van essent incorporades a l'actuar general de la vida, perquè totes, coneguda la llur modalitat biològica positiva, posseeixen una mateixa importància en la vida de la Naturalesa. Per ço aplicant aquestes consideracions a la vida dels pobles, passa que la societat se solidaritza cada cop més, que conscientment es va afirmant més la organització de tots els homes de la societat, que no hi ha fet social que no hagi de ser atès per la consciència col·lectiva, i que l'avençament i perfeccionament de la nació depèn sempre de la plenitud del coneixement que té d'ella mateixa i de l'acció que la nació realitza per incorporar a la vida conscient col·lectiva, la totalitat dels elements que la formen i de les fenomenologies que s'hi manifesten.

D. MARTÍ JULIÀ

DIRECCIONS LITERARIES

I

Deiem abans de la guerra:

Deixa perplexa, certament, l'estudi directe de la poesia francesa posterior al simbolisme.

La mateixa crítica, insegura de les noves orientacions, no arriba a establir, ni tan sols provisionalment, els seus punts d'esperguard per a judicar la significació de la joventut literaria.

S'escriu molt d'això i les idees s'agiten apassionades i diverses. M. Alphonse Seché, ens parla de «Les caractères de la poésie contemporaine» (Sansot, editor, 1913); Alexandre Mescereau de «La Littérature et les idées nouvelles» (Figuère, editor, 1912); MM. Picart i Muller inicien una enquesta sobre les tendències actuals de la literatura francesa; Leon Blum i Mauriac a la «Revue de Paris», i la «Revue hebdomadaire», (1912), insisteixen en voler fixar

una caracterització; Emile Henriot recull en un fascicle molt clar i substancials (Chapion, editor, 1913), els resultats de la enquesta «A quoi rêvent les jeunes gens», desenrotllada pel gran diari «Le Temps», (abril, maig i juny de 1912).

I de tots aquets textos, i d'altres abundantíssims, no sabríem concloure'n ni la remota unitat d'ideal de què poguessin nodrir-se els elements de la renaixença francesa de què ens parla M. Bouhelier, ni les afirmacions d'optimisme trascendental que atribueix M. Etienne Rey a tota la joventut, («La Renaissance de l'orgueil français», Bernard Grasset, editor, 1912); ni tan sols l'oportunitat del mot nacionalisme aplicat a la literatura que M. Henri Clouar, («Revue critique des idées et des livres», juliol 1912), creu el millor comú denominador de les joventuts intel·lectuals franceses.

D'altra banda, enumeracions com les que

M. Florian-Parmentier fa de les 32 tendències literàries més recents («La littérature et l'Époque», Figuière, editor, 1912,) més que de guia, malgrat la perspicàcia de l'autor i el valor instructiu del llibre, serveixen de confusió, car les etiquetes literàries no solen tenir una correspondència vital que les justifiqui.

On cal cercar la veritable selecció de l'esperit juvenil, és entre els més amagats escriptors qui defugen la popularitat de les sorolloses nominacions verbals.

Són pocs i escampats, però sabrien trobar-se desseguida. S'imposen una actitud de voluntat i un exercici constant de l'intel·ligència controlador i disciplinador de tota activitat. El classicisme no és en ells un ideal acadèmic (un instrument diríem), sinó un «principi» i una «direcció mental» que exclueix els diletantismes i les concepcions romàntiques i post-romàntiques de l'artista com un ser d'excepció.

Vinguts de diferents i oposats indrets, governats per dileccions diferents; (—per la de Charles Maurras els uns, per la de André Gide els altres o per la de Sorel, o per la de Maurice Barrés—), agrupats a l'entorn de revistes enemigues moltes vegades; de la dreta i de l'extrema esquerra; sots la bandera de l'«Action Française» o al servei del pensament central de la «Nouvelle Revue française», tots coincideixen en un ressorgiment espiritualista i en una forta metodització intel·lectual.

Aquelles minories selectes han precisat el sentit heroic de *la França en armes*, que per damunt de totes les confusions excelsa amb clara fulguració en aquets instants de lluita. Moment que anomenàvem la victòria de la França damunt dels francesos.

Serà, però, imprudent confiar massa en una transformació literària moguda per l'immediata influència de la guerra.

La guerra no és un capgirament, ha dit un escriptor, sinó una exasperació.

Nosaltres advertíem que els documents més interessants de la literatura de la guerra eren els que continuaven el camí de la joventut selecta de l'avant-guerra.

Convé, però, no acceptar d'una manera absoluta aquest juí. Convé, sobre tot, no fer-ne norma d'exclusió.

Les mateixes discussions recentment agitats a l'entorn d'aquest tema demostren que no podem tancar les portes a cap possibilitat.

No fa gaire que, al costat de les afirmacions de Victor Giraud en el llibre *La littérature de demain*, de Paul Fiat en el llibre *La guerre et la littérature de demain*, que preveuen una reacció contra el refinament malaltic i un retorn a l'art robust i senzill, i de l'enquesta del *Correspondant* en la qual Verhaeren afirmà la seva fè en la superació per damunt dels nominalismes d'Escola i Lluís Bertrand proclamà l'eficàcia d'una reacció contra la perversió literària, el gran crític italià Renato Serra, mort gloriosament per la patria, deia que la guerra no fa miracles i que la literatura seguirà el curs agitat i tantejant de les darreres frisances, i el Borgese, no tan escèptic, insinuava que la guerra no ha de dur cap floreixença literària, (com no la dugué la lluita per l'independència italiana, després de la qual no sorgí l'èpica garibaldina sinó la poesia lírica de la natura i dels sentits; ni la Revolució francesa que coexistí amb un art voluptuós i decoratiu) i potser únicament una valoració més justa mercès a la qual les extravagàncies que s'intenta incorporar a l'història de la literatura passaràn a l'història de l'anècdota i de la moda.

Però ¿qui podrà d'una manera definitiva i justa dictaminar on comencen les extravagàncies i les perversions del gust?

II

La literatura de la guerra és ben sovint literatura d'exportació. Ens referim a la literatura que vol infantar-se de l'actualitat de la guerra.

Ja hem dit que els esperits selectes continúen l'ascensió llur.

Els qui dins el silenci de l'art per l'art volen fugir de l'actualitat, esperen que la guerra els ha de dur una restauració. No crec

que la presagín ni el tò de l'*Amaçona* de Bataille, ni les periòdiques cròniques penitents de Lavedan, Capus o Donnay, ni el *derouledisme* dels poetes d'ocasió, ni les novel·les de Bourget, Prevost o Margueritte, ni la sensibilitat més desperta de Marcelle Tinayre en la seva *veillée des armes*, o de Barbusse en *Le feu* o de René Benjamín en *Gaspard*.

I si dels selectes hem dit que continúen i dels consagrats pel burgesisme estem veient que res no innoven, ¿de on ha de venir la restauració? (*)

En realitat les direccions literaries tindran la mateixa virtualitat que haurien tingut sense la guerra. Si acceptem en elles la depuració de serietat que el Borgese sembla insinuar-nos, tornem a la difícil posició del qui no pot matemàticament precisar l'inici de l'estrafet acrobatisme literari.

Els unanimistes que cerquen l'expressió immediata de la realitat nua contra l'expressió *discursiva* o projecció de l'esperit damunt la realitat; els paroxistes que volen expressar la síntesi èpica *pensant* el món i exaltant la llibertat del pensament dominadora de la llibertat dels sentits; els simultanistes que, cansats de l'art que suggereix, que identifica o que evoca, volen animar *l'era del drama* i donar un instrument nou que expressi la simultaneïtat de les veus de la natura mai assolida per el lirisme succes-

(*) Potser l'únic llibre inspirat en l'actualitat de la guerra que pot satisfer amb plenitud la sensibilitat intel·ligent, és un llibre anònim que sota el títol LETTRES D'UN SOLDAT

(Any 1914—Abril 1915—Llibreria Chapelet 1916—París)

recull el comentari d'un jove pintor que ha viscut les penalitats del front i que sab dir en acabar: *Quoi qu'il arrive, la vie aura eu de la beauté.*

I aquest llibre que podem lloar sense reserves, no és d'un literat...

siu; els futuristes que volen presentar un nou llenguatge mímic d'evocacions telegràfiques, tots plegats, vidents o farsants, abnegats o arribistes, han ocupat el seu lloc en la guerra, han patit i s'han batut sense renunciar a la llur fè, a la llur deria o a la llur ganyota.

La literatura de la post-guerra seguirà els corrents de la literatura de l'avant-guerra. I es salvaràn les valors genials, com de les impaciències dels unanimistes es salvà Jules Romains i s'ha salvat P. J. Jouve que acaba d'oferir-nos *Vous êtes hommes*, un llibre excel·lent; i del tràfec explosiu dels paroxistes es salvaren Witmann, que podria reclamar-ne la paternitat, i Verhaeren i Kipling i Ricard Dehmel que poden proclamar-ne la virtualitat expansiva; i de l'inadaptació expressiva dels simultanistes es salvà Paul Claudel qui en la *Cantata a tres veus* ha trobat la suficiència literaria dels nous intents; i de la gimnasia futurista es salven alguns delicats poetes italians que han trobat la nova gracia de l'agilitat.

Aquets qui es salven, s'incorporen a la tradició literaria. En les antologies continuaran l'història de la poesia.

Els altres, massa impacients, de tant voler avançar, es perdràn enderrerits.

Algún d'ells deia que no podia acceptar ni l'inspiració codificada ni el virtuosisme de la paraula, i anunciava desseguida el disc fonogràfic com el nou vehícol d'expressió poètica i l'*Institut de l'art fonogràfic* com una nova Academia consagradora...

Aquets altres seràn una curiositat.

Però a cap d'ells no sabríem limitar l'esdevenidor.

J. M. LÓPEZ-PICÓ.

POESIA CATALANA

PATERNITAT

Els orenells de fòra estant m'avisen
que és dia clar. I amb voladiça truquen
als vidres entelats de ma finestra.
D'un ciri fumen les escorrialles
i veig l'aubada tímida que espia
darrera les cortines de l'arcova.
Dorm la muller, mudada i perfumada,
bleixant de benaurança i de fadiga.

Devora seu, el nadaló pacífic
bada l'esguard i novament l'acluca
i es fon tot ell en la materna ufana.
Es tan petit que una rosada el delma,
mes tanca prometenses infinides
com la llevor que és arbre i és boscuria.
I du la sang del Crist i du la gracia
com flamejant divisa principesca.

Quan siga fort no empunyarà el gaiato
sinó la palma inútil, gloriosa.
De son trepig de roserars esfulla
i els reguerols enterboleix. I passa.
Un àngel l'acompanya un pas enrera.
Acatament li reten les pacífiques
besties, les hortes, el mar, les muntanyes...
I el mateix cel que l'envolcalla, el besa.
GUERAU DE LIOST.

DE LA POSTA

Tant a la serra la posta s'apropa,
i els pins amoixa d'un riure tan franc;
que quan hi pujo, els esguardo la copa
per si obirava cap rastre de sang.

LA FEIXA ROMPUDA

Ahir els bous solcaven ton erm assa onat,
i avui entre'ls terroços punteja la sembrada.
O, feixa, ets com la mare qui tota enamorada
ens mostra en l'ampla falda son fill enjogassat.

PLUGES DE MAIG

Ha dit el Maig:—Cada dia voldria
veure mes roses tacades d'argent.
I el temps ha dit:—Jo'ls durè cada dia
una faldada de perles. Rient,
el sol brillant prometia un bell raig
que dauraria les pluges de Maig.

FELIP GRAUGÉS.

LLÈTRES

LA NOVEL·LA

Abans d'ara, i per més d'un, s'ha remarcat el cas estrany de la nostra novel·la. Si altres genres literaris—admetem-ne l'existència—han seguit en la llur evolució una línia ascendent, de manera que dia a dia se depuraven i esdevenien més forts, guanyaven en extensió i prenien arrel més fonda en la terra, el genre narratiu anava perdent poc a poc la força dels primers dies, fins a ésser—com és avui,—la branca més nua. Una vegada i altra s'ha dit que fóra un perill a l'expansió de les nostres lletres, el desequilibri cada cop més visible entre la poesia i la novel·la. Com més viu és l'esclat de la nostra poesia, més arraulida en la foscor s'amaga la nostra novel·la.

Fóra fàcil de dir que no s'escriuen novel·les perquè no hi han novel·listes, com creure que només n'hi ha quan la vida de la unitat és arribada al punt de complicació que la novel·la demana.

No som gaire amics de les classificacions literàries en genres. No té per nosaltres una valor distinta la distinció que's vol trobar entre la novel·la rural i la novel·la ciutadana. Podrà tenir-ne la que's fonamenti en el predomini de l'element subjectiu o de la pura i neta objectivitat, en la força que hi esmersi l'imaginació o en el paper que hi tingui la descripció exacta de l'ambient. El tema no fa la novel·la. La vida de la gent del camp a voltes ofereix aspectes més impenetrables i obscurs que la vida dels que viuen en la ciutat. No és el mal de la nostra novel·la l'haver estat fins ara una serie d'escenes camperoles, i no tocar sinó d'escaire i amb una tímidesa ridícula el sistema nirviós de la vida ciutadana. El mal estava en l'haver-se escrit poques novel·les. I se n'han escrit poques, perquè no hem sentit encara la voluptat de contar.

* * *

La deü primera del fet literari la trobaríem sempre en la necessitat que determinats homes senten d'escriure. No direm que sia una necessitat fisiològica. Tampoc direm que sia un pur moviment de l'esperit. Té les arrels en una regió vaga de l'ésser, inconscient i obscura, que mou devés una mateixa fi a homes tan diferents com En Pío Baroja i l'Andrè Gide. Igual el qui té com un ofici l'art d'escriure i el qui vol ferne el mitjà d'una missió que va més enllà del bell estil, igual el qui sab triar els elements de la obra com el qui no cura de res sinó de trobar sota les paraules la contracció d'un muscle o l'escalfor tebia de la pell. Una i altra mena d'escriptors satisfan la mateixa voluptat de contar. Es igual en la creació atormentada i lenta de Flaubert que en l'abundor sobreixidora d'un «Hans d'Islandie» al costat d'altres cinquanta volums. L'home qui sent la voluptat de contar no s'atura i escriu mentre les forces no li manquen. Bell exemple n'és Balzac, qui per reposar d'una tasca agotadora se complavía encara en escriure una petita novel·la per fer present del manuscrit a la duquesa de Dino.

* * *

A Catalunya no són gaires els qui han sentit aquesta fecunda voluptat de contar. Gairebé tothom ha escrit un drama, que serva en la silenciosa foscor d'un calaix. Pocs foren els qui en secret composaven, lentament, una novel·la. És perquè només cal saber parlar per a escriure una obra dramàtica, i de parlar en sab tothom. No n'hi ha prou amb saber parlar per escriure una novel·la. Al diàleg s'hi ha de posar un marge complementari. En la novel·la el soroll de les paraules no ofega, com en el teatre, l'intensa buidor. En el teatre s'hi con-

ten coses que no tenen gaire interès però que arriben a fixar l'atenció per la mitja hora que pot durar cada acte. En la novel·la s'hi ha d'expressar un sentiment o donar vida a una idea. I les idees i els sentiments no són pas fruita que pengi de cada arbre.

* * *

Stendhal un dia es demanà a si mateix: «*què és el que't cal, viure o descriure la teva vida?*» Ell creia que el primer era viure i després expressar en paraules el viscut. I no la vida material d'obrir i tancar els ulls, de fer viatges agradosos o de desitjar belles dones, sinó la vida intensa que a tot això hi ajunta un ideal. Per escriure després de veure s'ha de tenir una plena sinceritat, no s'han de dir mentides. Recordem la frase de Stendhal: «*Quand je mens je m'ennuie.*»

* * *

La *voluptat* de contar està en relació amb la *voluntat* de viure. En el cas Stendhal, que tingué un ilimitat orgull amorós i no fou aïmat de totes les dones que volia,

EL CENTENARI SHAKESPEARE - CERVANTES

El dia 13 abril 1616 morí Cervantes a Alcalà de Henares i morí Shakespeare a Stratford: tant l'un com l'altre al poble de naixença. L'Anglaterra, però, encara no havia adoptat el calendari gregorià; de fet, doncs, el dramaturg sobrevisqué deu jorns al novel·lista.

Així, l'any que ve de comparèixer al judici de l'Historia, s'esqueia el terç centenari d'ambdós genis. Ells immortalitzaren dues llengües estrangeres; valors universals, però, Catalunya tenia el deure de festejar-los.

¿L'ha pagat aquest deure, Catalunya? Fem examen de consciència.

* * *

La crisi del Teatre Català d'una banda, i de altra l'actual sangonós conflicte expliquen—

veiem que no cal una vida molt rica d'accions ni molt variada per poder escriure, si s'ha tingut per ideal l'home d'acció, l'home qui deixa per on va un senyal profunde. L'escriptor qui posa en els personatges dels seus llibres les condicions que per ell hauria volgut és un home sincer; és un home que no diu mentides.

* * *

La novel·la no sé perquè ha d'ésser un mirall de la vida. No ho és, sinó per un artifici. Un home com Balzac qui es passa les hores davant de la taula, omplint fulls de paper que volen al seu entorn, per aplacar les exigències dels editors, inventa homes i dones que ens semblen còpies exactes, quan són figures nades d'ell. La «Comédie humaine» és un mirall on s'hi reflexa la cara d'un home que imagina la vida, no pas la vida mateixa. El bon novel·lista és el qui endevina la vida com és. No tots tenen aquest sentit penetrant, no tots poden imaginar el que no han vist i no equivocar-se. Per això la novel·la i la poesia estan més a la vora del que molts se pensen.

ALEXANDRE PLANA.

no justifiquen—que haguem fet molt poc pel centenari de Shakespeare.

La perogrullesca neutralitat espanyola, que sembla perillar—diuen—amb el futur Saló de artistes francesos, s'hauria romput fatalment si hi ajuntàvem una solemnitat shakespeariana! Contaminació de la neutralitat espanyola, és causa certa que molts refusin llur homenatge al geni polític, literari i filosòfic de l'Illa rossa i verda. *Non ragionam di lor...*

No fos per les conferències de N'Anfós Par a l'Ateneu Barcelonés, tractant de *la vida de Guillem Shakespeare*, (dies 3, 10 i 31 de maig) ens hauria passat inadvertit el centenari de qui dugué a les taules nostre galant i cavalleresc rei En Pere II.

L'estudi del senyor Par,—basat en els reculls de documents i d'anècdotes i en la novíssima

biografia (1915) de Sidney Lee—es publicà en el *Bulletí* de l'Ateneu (números 6 i 7 de 1916) i després formant un volum. La devoció shakespeareana, de N'Anfós Par, anys ha reconeguda, ens ha lliurat d'un mancamment imperdonable. I això que en els darrers anys les obres de l'immortal Guillem eren sovint estudiades i traduïdes en llengua catalana.

Trencà el glaç en 1898 N'Artur Masriera amb la seva traducció de l'*Hamlet* (Barcelona, Tip. «La Atlàntida»); son esforç, però, romanqué isolat.

En 16 maig 1904 l'actual biògraf, donà a la Associació Wagneriana una conferència sobre *Shakespeare*, estudiant-ne la concepció i l'obra; i el 21 juny 1906 una altra, intitulada *Poemes èpics de Shakespeare: El forçament de Lucreça*, amb traduccions fragmentaries i crítica del poema. Tant l'una com l'altra foren incloses entre les *XXV conferències donades a l'Associació Wagneriana*, (Barcelona, A. W. 1908).

En Cebrià de Montoliu, en el volum 74 de la *Biblioteca Popular de l'Avenç* publica una traducció del *Macbeth* (Barcelona, 1907; Shakspeare! diu), que l'any després reimprimí, amb un pròleg i amb notes (Barcelona, «L'Avenç»; Shakspeare!! diu).

L'esforç més gran per difondre les obres Shakespeareanes es deu a la *Biblioteca popular dels grans mestres*, editada per E. Domènech, que, si no reeixí en el seu propòsit de donar-nos les *Obres completes de W. Shakespeare*, de 1907 a 1910 n'edità setze volums. Les traduccions, degudes a mans molt diverses, són molt diverses també, i n'hi ha nombre d'indirectes. Les obres publicades foren: *Julius Cesar*, traducció de Salvador Vilaragut (1907); *Antonius i Cleopatra*, de Francesc Torres i Ferrer (1907); *El somni d'una nit d'estiu*, de Josep Carner (1908); *Enric IV, primera part*, de Josep Sanderà Bacarà (1907); *La festa dels reis, o el que volguen*, de Carles Soldevila (1907); *Macbeth*, de Diego Ruiz (1908); *La ferèstega domada*, de J. Farrà i Mayoral (1908); *El rei Lear*, d'A. Albert Torrellas (1908); *Treball d'amor en debades*, de Manel Raventós (1908); *El marxant de Venècia*, de J. Puig i Ferrater (1909); *Conte d'hivern*, de Vicens Caldés i Arús (1909); *Les alegres comares de Windsor*, de Josep Carner (1909); *Vida i mort del rei Joan*, de J. Martí Sàbat (1909); *Molt soroll per res*, de Ramón Pomés Soler (1909); *Tot va bé si acaba bé*, de

F. Girbal Jaume (1909); *La tempesta*, de Josep Carner (1910).

Simultaniament, i en el seu particular llenguatge, N'Antoni Bulbena i Tosell ens donava *Hamlet, príncep de Denamarca, versió en prosa literària de l'anglès directament traslladada* (Barcelona, F. Giró, 1910; on també anomena Shakspeare l'autor).

En 1912 l'Associació Wagneriana imprimí la traducció de *Lo rei Lear*, d'En Anfós Par. Les notes aplicatives i els estudis crítics que la acompanyen fan d'aquesta obra el més sòlid que l'erudició shakespeareana ha produït a Catalunya.

De Shakespeare només n'eren vingudes al català que obres dramàtiques, fins que En Morera i Galicia n'ha donat a conèixer de líriques. En 1912 traduï *XXIV Sonets de Shakespeare*, col·lecció que augmentada fins a cinquanta-sis, constitueix la *Selecta de sonets de S...* (Vilanova, Oliva, 1913), un dels llibres més bells de la novíssima literatura catalana.

Valgui aquesta modesta nota bibliogràfica de vint-i-sis números com d'humilíssima contribució al centenari català de Shakespeare.

Traduccions en llengua espanyola han vist la pública llum a Barcelona, però no interessa pel meu objecte d'assenyalar-les.

* * *

Millor que amb Shakespeare ha complert Catalunya amb Cervantes, i bé que li devia per la gran amor que ell sempre li demostrà.

A Barcelona havia anat formant N'Isidre Bonsoms, el més benemèrit dels nostres bibliòfils, la més completa de les biblioteques cervàntiques. I amb un desprendiment, que en tothom fóra lloador i encara n'és més en un bibliòfil, decidí que ella restés vinculada perdurablement a la Biblioteca de Catalunya. El dia 7 juny 1915 es formalisava la donació, obligant-se en canvi l'Institut d'Estudis Catalans a establir un premi quinquenal—*Premi Bonsoms*—de 10.000 pessetes i accésit de 2.000, per les obres (publicades o inèdites) d'investigació, editorials, bibliogràfiques, artístiques, crítiques, biografies i musicals sobre les obres de Cervantes i les novel·les i narracions de cavalleria i d'aventures que precediren el *Quixot* i les que ha motivat o influït. El premi fou anunciat per primera vegada el 30 abril 1916 i

s'adjudicarà l'any 1921. També es comprometia l'Institut a publicar el catàleg de la col·lecció cervantina.

No tractant-se d'un catàleg purament bibliogràfic, sinó il·lustratiu i crític, ningú més podia encarregar-se'n que el cervantista català En Joan Givanel i Mas. El primer volum que se n'ha publicat (1) comprèn 399 números, des de la *Galatea* de 1590 (edició *Princeps*, Lisboa) fins la *Carta en castellano* on J. F. Pellicer i J. F. Conde responen a la crítica d'un anònim sobre les *Notas* (Madrid, Sancha, 1800).

La Col·lecció és forta de 3.367 volums amb 1805 títols. El volum segon del catàleg està imprimint-se.

(1) Catàleg de la Col·lecció Cervàntica formada per D. Isidro Bonsoms i Sicart i cedida per ell a la Biblioteca de Catalunya, redactat per JOAN GIVANEL I MAS. Volum primer. Anys 1590-1800. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1916.

REMEMBRANCES, Poemes de Paul M. Turull.—Tip. «L'Avenç», Barcelona, 1917

Ara que els escriptors d'afició han deixat el conreu de les belles lletres catalanes, mancava a la nostra literatura professional el concurs discret dels esperits desvetllats al costat de la literatura.

Una forma de col·laborador respecte per la expressió poètica, és, per exemple, la finesa d'aquest llibret de D. P. Turull per el qual els poetes sentiràn la simpatia una mica mundana i una mica cordial del tracte.

Remembrances no pot certament afirmar-se que sigui un moment essencial de creació. Més aviat val per una conversa.

L'autor, en la companyia dels poetes no s'hi troba estrany. De la companyia d'aquest autor, els poetes no se'n senten vexats ni dismi-

La reconeguda competència d'En Givanel i l'acuradíssim treball que ha posat en aquesta obra, auguren que es lliurarà de l'ira cervantina, novella forma d'aferriçat *odium theologium*.

Cervantes conegué Shakespeare? Evident que no.

Shakespeare conegué Cervantes? Molt possible. En 1612 a Londres publicava Thomas Shelton la seva traducció del *Quixot*, la primera que hi hagué feta anys enrera damunt la edició de Brussel·les, 1607; i sabem que una de les darreres obres de Shakespeare, quan ja col·laborava amb el novell poeta Fletcher fou el *Cardenio*, comedia treta d'un episodi del *Quixot*. Aquesta, però, no se'ns conserva.

L. NICOLAU D'OLWER

nuits. Un i altres es comporten bé, sense que la reserva fereixi la camaraderia ni l'amistat desobligui la polidesa elegant.

No tot-hom sab conviure amb aquesta bona gracia. Els mateixos professionals de vegades no s'avindrien.

Amb l'autor de *Remembrances* no ens desavindrem mai. La seva poesia ens és un embelliment amical i gosariem pregar-li que no se'n distregui.

Gust lleminer de l'esperit encara més interessat pel bilingüisme del llibre que aquesta vegada, gracies a Déu, i valgui l'exemple, no és d'afalac castellanitzant sinó d'àgil musicalitat francesa.

MARC FERRER

ARTS PLASTIQUES (*)

EL QUE CREC DE JOSEP OBIOLS

Es:

Home serè cercant un equilibri exacte.
No mesurador sinó ja ell mateix mesura.
De persuasió suficient.

De gracios enginy.
D'intel·ligencia hàbil—val més que fàcil.—

D'intuició en vetlla constant.

D'acció tonificant.
Amb ficció llegítima
D'inici reflexe.
Escolàstic eficient.

Amb equitat:

Preeminencia certa.

ESTEVE MONEGAL

(*) En el quadern XXXII s'ha publicat, comprès dins la Secció d'«Arts Plàstiques», un article «Gravadors de Catalunya», d'En Josep F. Ràfols, essent així que devia figurar fora d'ella.

LES TECNIQUES EN LA OBRA D'EN JOSEP OBIOLS

Si En Josep Obiols fos un literat diria d'ell que és un estilista. Traduint-ho en el camp de les arts plàstiques, això vol dir d'ell que és l'home que fa i que sab fer.

Fer, en pintura, és tan sols una part d'ella; cal també saber fer. Fer és tan sols mecànica; saber fer és tècnica, juntar la mà amb el cap i l'esperit. Ço és: produir bellament.

L'equilibri entre la sensibilitat i la estructura existeix, d'una manera plena, en la producció de l'Obiols, que és graciosament correcta, sense deformacions d'aquelles en les quals s'hi troba en mancament absolut la forma viva.—L'Obiols és un ponderador i té aquesta ponderació com arma inseparable de l'interès, valent-se i movent-se en allò que vulgarment, i d'una manera mal compresa, se li dona el nom d'estilització.

Aquesta graciosa visió de les coses té un doble interès, per ésser també graciosament executada.—Els recursos tècnics de l'Obiols són inacabables; li és facilíssima l'adaptació a una tècnica, mes aquesta adaptació no respon mai a un habilitosisme, tan sols; ans cal també juntar-hi a aquesta tècnica la comprensió més fina i personal.

JOSEP OBIOLS

Art el seu, precís i numeral; sempre formal i quantitatiu jugant a base d'una justa i mesurada ponderació. Aquella mesura que feia a Xenius dir-se ell mateix al descriure la Ben Plantada en guardia a la seva furia admirativa, «no cantis res, no exaltis res, no mesclis res» aquest nostre pintor sense formular-s'ho, sense proposar-s'ho, l'atèn i la viu d'una manera estricta i tota fecunda. Mai en ell la exaltació contra la quantitat i la mesura: ans al·trament, sempre una plena eficiència de l'element arbitrari de mesura i ponderació.

I la seva obra no és mai descriptiva d'aquest moment i aquests espectes d'exaltació individual: mai el seu art caurà de la banda de l'anècdota, mai de la banda del particularisme i la expressió.—Sempre aquella serà emancipada d'aquest factor individual i aquesta anècdota subjectiva.

«No cantis res, no exaltis res, no mesclis res». Que es com dir: cap element de subjectivitat, cap element individualment anecdòtic. Tota exaltació individual, de banda i marginal.—«Defineix, compta, mesura». Que vol dir també: obediència a la llei: obediència a un ritme, obediència i sotsmissió a la viva i estricta objectivitat de les coses.

En la seva obra sovint hi campeja l'anècdota.

Res de genialitat, si voleu; sinó que, altrament, els resultats són fills d'un procés natural, amb totes les seves dificultats, però sense el més lleuger indicatiu de fatiga.

Pintures, dibuixos i gravats tenen les mateixes qualitats i defectes, mes cada una de les especialitats es mou completament dins la seva condició pròpia.

No seria just si digués de l'Obiols que és un pintor resolt, i em guardaré molt bé de dir-ho. Per no semblar davant d'ell que he obrat com amic i parcialment,—i convé fer constar que parlo de la seva obra amb plena convicció,—la seva persona, ara com ara, sols vull considerar-la davant la seva obra i mirant aquesta, amb tota la seva valor actual, sense la menor fantasia, i deixant de banda el més petit aire de descobridor d'intel·ligències.

I així, el que'm permeto afirmar, és que la producció d'En Josep Obiols, fins al present, és tot a propòsit per a ben parlar d'ell, car no és comú trobar pintors en qui la comprensió del que fan superi no tan sols el saber fer, sinó també la mecànica de fer. I En Josep Obiols posseeix en equilibri aquests tres i únics elements del bon pintor.

FRANCESC VAYREDA.

ta. L'Obiols, no la defuig i el seu interès, tant i alhora que en el moment estàtic i el fet plàstic, està en el fet i en la anècdota de la qual aquell és la expressió.

El moment i la sugestió inicial per la seva obra, és sempre un motiu, un tema, un pretext funcional. L'Obiols no busca en aquella, solament, un equilibri i una ponderació pura quantitativa, abstracta, deslligada del factor funcional: les seves figures tant com a l'activitat i al moment estàtic obeeixen i descriuen una funció, juguen, realitzen un acte, expliquen i tradueixen un fet.

—L'anècdota, doncs, no és un simple pretext per a justificar l'actitut, sinó que és l'actitut mateixa: i l'interès de l'Obiols, tant i a l'hora que en el moment estàtic, està en el fet del qual aquest és l'expressió. L'interessa el fet que aquest moment tradueix i descriu, i ens explica l'actitut, tant pel seu interès i la seva condició plàstica i com a element formal, com pel fet que ella expressa. L'obra de l'Obiols és sempre, i d'una manera implícita, descriptiva i narrativa del fet i la funció.

Però—i aquí juga ja l'element de gracia i de mesura i de convicció,—de tal manera, que en aquest moment la funció hi és totalment i cabal expressada en tot el seu procés i successió. No s'hi tradueix un aspecte d'aquesta funció,

sinó tota ella completa, i d'una manera explícita,—en quan en aquell moment, l'acció és ja una cosa completa, essent-ne expressada la seva fi i objectiu. Un moment d'ella, tradueix i explica i conté virtualment, tots els seus moments i la seva successivitat. La funció hi és expressada baix un concepte de *totalitat*.—L'element quantitatiu, arbitrari, juga aquí doncs.

I encara més.

Aquest moment i aquesta anècdota són tema i motiu de la descripció sols en quan ella té ja, en ella mateixa, com a fet plàstic i expressiu, deslligat de tota contingència literària, un grau i una valor harmònica: quan el moment i l'anècdota que motiven el fet plàstic, no contradiuen la condició harmònica i ponderada d'aquest, i solament d'una manera marginal, l'expliquen i el solucionen. Mai l'Obiols pren l'anècdota per l'anècdota; ans altrament la supedita sempre a un element d'harmonia i de mesura, sense donar a aquella una condició imperativa i preponderant.

L'anècdota, la funció, és un mer pretext i un tema, un motiu, una justificació que fa concret i personal i vivifica aquell element abstracte i numeral de proporció i harmonia.—I així aquest tema serà exclusivament contingent i tindrà en la seva obra una condició per enter marginal i no exclusiva i eficient. (Remarquem de pas, la perfecta convergència en aquest aspecte d'aquesta posició de l'Obiols i la d'En Casanovas, escultor.)

Anècdota i anecdotisme, doncs. Però amb una eficiència de l'element arbitrari de numeració.—Amplia acceptació de marges i no—fàcilment—anti-anecdotisme. (Recordem que és el tò qui fa cançó.)

En la seva obra, doncs, puresa absoluta, limitació estricta de la matèria plàstica i l'element formal a la seva condició objectiva. No subjecció a uns fins d'anecdòtica descripció, ni tampoc formalització de l'element representatiu com a mitjà d'expressió subjectiva i com a reflexe de l'anècdota individual, com element descriptiu i de narració. — Sempre la obra val en ella mateixa i es tanca en ella, i és un tot i una unitat formalíssima, objectiva.

Per a l'Obiols mai el paisatge serà un estat d'ànim: sinó sempre l'ànim un estat de paisatge.—I les coses mai les veurà lligades al sentiment individual, i fruit de la exaltació individual, ans altrament dotades d'una vida pròpia, valent en elles, i deslligades de tot interès i tota funció expressiva.

Es d'aquells l'Obiols en qui la seva obra viu deslligada del factor individual, sense referir-se expressivament a aquest. Per això ell, pot lligar-se a una tradició i a una escola i a una disciplina, sense que la seva obra en perdi res; sortint-ne ell beneficiat, amb una força i una saba nova.

L'Obiols era un deixeble de la «Escola de Decoració». D'aquesta Escola, — excessivament dogmàtica i personalista, arredossada més que a un principi, a un prestigi—res ens queda, perquè els qui la formaven es movien exclusivament, d'una manera formulista i reflexa; perifèrica, i no substancial i intel·ligent. (Savlem únicament els noms d'En Marquès-Puig i l'Obiols).—L'Obiols però, no s'estrellà davant d'aquesta força dogmàtica i aborsiva: ell portava la seva força, i el fet de que la seva obra fos durant un temps un reflexe de la d'En Torres, no li privava de manifestar-se segons ell, i de produir-se d'una manera substancial i tota intel·ligent; no li ofegava la personalitat,—aquesta força omnipotent del geniàs de l'altra banda,—i no sentia una prouja imperativa en produir-se d'una manera espontània.—Produint-se reflexament, ell mesurava, ponderava, actuava no per fórmules, sinó intel·ligentment, i això era tot, i això era prou.

Vol dir això que l'Obiols no és d'aquells que sentin ansia de manifestar-se espontàniament. No pateix de la preocupació de la genialitat, i aquesta no l'enfarfega i no li ve ampla.—L'Obiols és d'aquells per qui és bona arma l'imitació i la disciplina i la norma, i que mai es queixa de que la personalitat resti ofegada, perquè aquesta, viva i poixant, arreu activa i es manifesta, i en totes les seves coses, mai l'Obiols deixa d'ésser ell.

Absència absoluta dels elements morbosos de la tècnica, en la seva obra. Sempre com a tals, elements preciosos, definits, limitats. I mai intentant un escamoteig i una fal·lacia per obra i gràcia de elements confusius i amorfes. Mai caurà ell en un espiritisme de la tècnica.

I en conseqüència absència d'això que'n diem la *linia viva*. I en contra, línies definides: dibuixos amb una línia sola, crua, absoluta, clara. Jugant sempre amb elements preciosos i intel·ligents.

— Fàcil deducció,—l'Obiols té com a arma i dò preuable, l'habilitat. En totes les tècniques que conrea un domini precís i justíssim.—L'Obiols és també un perfecte artesà.

Fàcilment podria caure de la banda d'un virtuosisme, donant una preponderància a l'element habilitós: però sempre just, l'Obiols dóna a aquets elements el seu mitjà i el seu lloc d'element gràfic; i per això posa les tècniques al servei de la representació, sense deixar-se caure,—i això no és poca cosa,—de la banda del virtuosisme i de la pendolística. La tècnica per a ell mai és una formulació i una recepta fàcil, sinó sempre alguna cosa de vivament intel·ligent.

Finalment, a tall de síntesi i com a major elogi:

L'Obiols amb elements suficients i sobrers per a fer-ho mai es proposa espaterrar. Sempre normal, sempre correcte, sempre intel·ligent.

La gracia en ell no hi és aparentada per un canón de artificiosa deformació, sinó per sempre es manifesta d'una manera correctíssima, i amb elements precisos i definits.

Sempre normal, perfectament normal. Entra sempre per la via convictiva, mai amb

una pruija de esverament, sobre la qual s'apoiem i es sostenen molts dels nostres preclars prestigis.

Amb ell, al costat nostre, tal volta se'ns digui que patumejem. No ens ve d'aquí, i ja hi estem fets.—Amb aquest patumejar, i aquesta absència de genis i genialitats entre nosaltres, ja ens donem per ben contents, i res més demanem en elogi nostre.

MARTÍ CASANOVAS.

CRÓNICA

EXPOSICIONS

ENRIC GALWEY

Sense caure en cap transacció, continuà allà on era. En lloc de deixar pas a les innovacions fàcils i prestigioses i voler-se disfreçar i aparentar un altre sota una màscara emmatlevada, amb vistes a l'èxit senzill i immediat. En Galwey continuà fora de tota transacció, produint-se d'una manera honrada, sense emmatllevar res a ningú i sense caure en claudicació.

Tots els de la seva generació han volgut amagar-se sota la capa dels nous corrents prestigiosos, i acomodar-s'hi, i conuiu-hi. Han adoptada la còmoda posició de tenir un peu a cada banda.—Tots ells—ho veiem—s'acullen a les fórmules de l'impressionisme (no tant però que pugui esverar-se el bon comprador i col·leccionista) amb una temor de quedar oblidats a la rereguardia.

I la valor d'En Galwey està en que no ha tingut aquesta temor, i no s'ha deixat caure pel camí de les transaccions: perquè ell actúa d'una manera substanciosa i tota intel·ligent.—En Galwey es mou, plenament, en una posició objectivista, i està en això en la posició pura i intel·ligent de l'impressionisme. Es circumscriu a donar del paisatge una nota plenament objectiva, visual, sense ingerència de cap element expressiu, sense comptar per res amb el moment subjectiu i l'anecdota individual. I procedint d'una manera intel·ligent i honrada, no accepta cap formulisme ni cap preceptuació que pugui desvirtuar la condició viva i plenament objectiva de la seva visió.

Ell no s'ha deixat caure per un camí de fàcils i còmodes formulismes, i no viu de receptes, i ha adoptat una posició honrada i de neta intransigència, sense deixar d'ésser ell, i afirmant-se en la seva valor, mentre que la onada nova,—arredossada a fórmules prestigioses—que semblava devia malparar el valer i la

significació de la escola i la generació de la qual En Galwey formava part, arrastrava a aquesta pel camí de la fàcil i previsorà transacció.

I ell no es sortí d'allà on era, i per això i res més que per això, d'entre els de la seva generació ell és l'únic que's manté d'una manera fresca, i plena i substanciosa.—I de les restes i les runes encara fumejants d'aquell corrent que tot devia atropellar-ho i tot ho matava, en surt avui En Galwey amb la seva obra (*seva* completament) plena i intel·ligent, deixant malparat—i això d'una manera efectiva—tot aquest pastitxo de Cezanne i aquest fàcil i simplista impressionisme que per aquí patim.

Cal un complet elogi d'En Galwey; cal reivindicar En Galwey. Cal situar-lo, i no deixar-se portar per fàcils partidismes. Cal tenir la enteresa suficient per a declarar una valor allà on sigui i es signifiqui.—Nosaltres—els dogmàtics intransigents,—bastim avui l'elogi d'En Galwey, d'una manera ben oberta.

I pensem, després de veure la seva obra, tan substanciosa i tan intel·ligent, perquè és personal i cap element emmatllevat i prestigiós hi pesa, la cara que davant d'ella deu fer-hi el nostre flamant impressionista, i la posició en què queda el nostre impressionisme (tan revolucionari, tan renovador!), que és la cosa més escandalosament acadèmica i la cosa més tancada i simplista que poguem conèixer. I ens imaginem l'esverament dels seus conspicuus al veure's que davant la obra d'En Galwey, la víctima arreconada d'ahir, la «patum» oblidada, estan—per fi!—davant d'un veritable impressionisme, ple i intel·ligent, i no davant d'un emmascarat, o—cosa encara pitjor,—d'un plebeu mascarot.

M. C.

DIETARI ESPIRITUAL

La revista bimestral *Ideas* que publica l'Ateneu d'estudiants universitaris de Buenos-Aires, adherit al Museu Social Argentí és un bon exemple de la capacitat escolar encuriosida i desperta pel daler de cultura lliure de burocratisme oficial i de la finalitat immediata de l'aprovació del curs.

Sempre hem cregut que les terres americanes de parla castellana arrebossarien a Madrid la significació metropolitana i superarien la seva posició central en el món de l'esperit castellà.

La revista *Ideas* és una nova dada que confirma la nostra convicció.

Es també un exemple de comprensió intel·lectual que mai no han donat els castellans de Espanya.

Els estudiants argentins saluden amb efusió la revista *Ressorgiment*, que publica el nucli català de Buenos Aires, i accepten la significació nacionalista d'aquells catalans que treballen per la restauració nacional de Catalunya.

Ens cal remarcar una vegada més que la nostra REVISTA no és exclusivament literària ni fidel a cap actualitat que no sigui l'actualitat de l'esperit.

Per aquesta raó no ens hem fet ni ens fem mai portaveu de cap homenatge.

Ara, amb motiu d'haver-nos retret algú el silenci amb què hem deixat passar l'aniversari de la mort de D. Joan Maragall, ens limitem a retreure les paraules d'un company nostre, dites no fa pas molt temps:

«Amb el nostre silenci i amb el nostre treball de tots els dies—treball d'obrers, treball per la glòria de la ciutat—fem més que homenatjar En Maragall: Vivim l'obra maragalliana, vivim l'obra de tots els nostres esperits creadors i fem de la comunió dels vius i dels morts una afirmació nacional de raça.

Si altra cosa féssim, seria acontentar-nos d'una petita vanitat regional. Lligar el nostre passat al prestigi d'un nom i el nostre esdevenidor a la glòria d'un home, és desconèixer que Catalunya-nació és l'obra de tots, la continuació d'una voluntat col·lectiva en la qual tots els noms i tots els homes es completen en l'unitat essencial.

Mireu com esdevé que en limitar algú el concepte d'aquesta activitat nacional i acontentar-se de l'espectacle d'una festa anecdòtica el sentit de la qual, volent enlairar un home, és d'arreconar-lo com un exemplar de Museu, desseguida tots els inadapats i els inadaptables a la nostra nacionalització se'n gaudeixen i esmicolen la vida catalana en incidents provincians d'estúpida i ridícula migradesa.

Si fos cert l'oblit, si la incomprensió voltés

l'obra d'En Maragall o la de qualsevol dels nostres creadors, cal afirmar, per l'honor de la nostra literatura nacional catalana, que no voldria dir decadència ni voldria dir pobresa, perquè el «fet viu» de tot un poble és més fort que l'obra d'un home per gloriosa que sigui.

Si incomprensió hi ha és precisament dels qui n'acusen els altres, Neguen la lliberació poètica—suprema síntesi de lliberació nacional—per una exhibició d'actor en una vetllada literària».

Hem tingut uns dies entre nosaltres el poeta dels *Versos de las horas*, de *La visita del Sol* i de *El reverso del tapiz*, Enric Díez-Canedo.

Completant la renovació que ha dut al castellà amb l'importació dels poetes estrangers que integren els llibres *Del cercado ajeno* i *Imágenes*, es proposa el nostre amic donar a una casa americana una antologia de poetes catalans contemporanis i publicar a Madrid una antologia de poetes ibèrics moderns amb els textos originals portuguesos, castellans i catalans.

De sempre ha estat l'Enric Díez-Canedo un bon amic de Catalunya. D'ell cal esmentar la divulgació selecta, en traduccions i articles, dels nostres escriptors: Verdaguier, Maragall, Guimerà, Victor Català, Ruyra, Xenius, Carner, Lòpez-Picó, Pijoàn, Sagarra, Clementina Arderiu, etc.

Hem festejat l'estada de l'amic amb la cordialitat que's mereix.

Els debats promoguts darrerament en el Reichstag alemany i en el llibre de Stanislas Posner *La Pologne d'hier et de demain* (Fèlix Alcan, París), renoven la qüestió dolorosa de Polònia. Poble el·legiac de mena, va llençant els seus gemecs a la faç del món d'una manera periòdica, vivint més del plany, quasi, que no de la força de la seva cultura que s'ha anat assimilant a tots els corrents post-enciclopèdics del món. Ara el seu dolor és més viu perquè la guerra l'ha presa per llit de festa. La política internacional, encara més crudel que la guerra, no ha tingut respecte al seu dolor tradicional i n'ha fet mofa amb una paròdia de llibertat que sembla imaginada per un esperit que begués la crudeltat en les fonts directes de la feudalía. Més durament que en el segle XVIII, la repartició de Polònia ha sigut ara feta pels Estats Centrals d'Europa, no massa escrupulosos en qüestions ètniques. Es d'esperar, nogensmenys, que una solució moral de la guerra defaci aquest error que a les darreries tots acabaríem per pagar.

LLIBRES RECENTS

JOSEP M. LÓPEZ - PICÓ

CANTS I AL·LEGORIES

OP. VIII

Preu: Dues pessetes

MIQUEL POAL AREGALL

Mots plaents i desplaents

Publicacions de LA REVISTA

Preu: Una pesseta

A. ROVIRA I VIRGILI

El Nacionalisme

Publicacions de LA REVISTA

Preu: Una pesseta i mitja

VENTURA GASSOL

ÁMFORA

Il·lustracions de Josep Obiols

Preu: Cinc pessetes

MINISTERI DE CULTURA GALERIES LAIETANES

Corts Catalanes, 613

ANTIGUITATS : EXPOSICIONS : LLIBRERÍA D'ART
CAVES DE VINS : ART MODERN

PUBLICACIONS DE "LA REVISTA"

Administració: CORTS CATALANES, 613, baixos - - BARCELONA

HA SORTIT:

Meditacions sobre l'arquitectura

DE JOAQUIM FOLCH I TORRES

AVIAT:

L' OBRA D' ISIDRE NONELL

PRÓLEG D'EUGENI D'ORS.—BIOGRAFIA D'ALEXANDRE PLANA.—ESTUDIS DE FRANCESC PUJOLS, RAMÓN REVENTÓS, RAMÓN CASELLAS, MARTÍ CASANOVAS, FELIU ELÍAS, FRANCESC VAYREDA, JOAQUIM FOLCH I TORRES I ROMÁ JORI.—REPRODUCCIÓ DE DIBUIXOS I PINTURES

La edició d'aquest llibre es fa per subscripció.

Preu: Tres pessetes